

Allvarlig kritik mot Transportstyrelsen för handläggningstiden i ett ärende om körkortsingripande

Beslutet i korthet: Transportstyrelsen fick besked att en person hade godkänt ett strafföreläggande för s.k. drograttfylleri. Det tog mer än ett år för Transportstyrelsen att påbörja handläggningen av ärendet om återkallelse av körkortet. Det dröjsmålet strider både mot skyndsamhetsregeln i 5 kap. 2 § körkortsförordningen (1998:980) och mot de allmänna kraven på handläggning i 7 § förvaltningslagen (1986:223). Transportstyrelsen får allvarlig kritik för sin handläggning.

Anmälan

AA framförde, som ombud för BB, klagomål mot Transportstyrelsen för handläggningstiden i ett ärende om körkortsingripande. Han uppgav att BB hade gjort sig skyldig till rattfylleri den 11 januari 2010 och erkänt brottet genom att godkänna ett strafföreläggande samt att Transportstyrelsen först den 27 juli 2011 hade återkallat BB:s körkort och bestämt spärrtiden till tolv månader.

Utredning

Handlingarna i Transportstyrelsens ärende TSTRKK 2010/36440 begärdes in och granskades. Därefter remitterades ärendet till Transportstyrelsen för upplysningar och yttrande över handläggningstiden i ärendet. I sitt remissvar anförde Transportstyrelsen (generaldirektören CC) följande.

Upplysningar om handläggningen av ärendet

Om det finns anledning att anta att en körkortshavare inte uppfyller de förutsättningar som gäller för att inneha körkort ska Transportstyrelsen, enligt 5 kap. 2 § körkortsförordningen (1998:980), skyndsamt utreda dennes lämplighet. Transportstyrelsens tillgång till brottsbelastningsuppgifter regleras i 5 kap. förordningen (2001:650) om vägtrafikregister. Motorn i systemet är Rikspolisstyrelsens skyldighet att underrätta Transportstyrelsen om brott som sägs i 2 §. Uppgifterna sammanställs med aktuell körkortsinformation i ett så kallat registerblad enligt 6 §. Ett registerblad aktualiserar således frågan om ett körkortsingripande.

Allmänt kan sägas att hanteringen av körkortsärenden och handlingar i dessa sker helt digitalt. Det förekommer således inga pappersakter och i den mån fysiska handlingar kommer in till körkortsverksamheten registreras och skannas dessa. De läggs sedan in i systemet antingen automatiskt eller av en registrator. Fördelningen av ärenden sker genom att de styrs till olika ärendeköer i ärendehanteringssystemet

där utredare eller handläggare hämtar upp ärenden utifrån sin behörighet att handlägga. Det är även möjligt att manuellt fördela och styra om ärenden.

Den 30 april 2010 godkände BB ett strafföreläggande avseende drograttfylleri den 11 januari 2010. Den 6 maj 2010 mottog Transportstyrelsen en underrättelse om föreläggandet och ett registerblad framställdes. Handlingen registrerades den 7 maj 2010 på körkortsärende TSTRKK 2010/36440.

Ärendet tilldelas utredare den 8 juni 2011 och den 16 juni skickades en underrättelse till BB om att körkortsingripande övervägdes. BB begärde anstånd vid två tillfällen och inkom slutligen med yttrande den 13 juli 2011. Den 27 juli meddelades beslut om återkallelse av körkortet. Beslutet överklagades den 2 september och överlämnades till förvaltningsrätten i Malmö den 7 september.

När det gäller handläggningstiden – räknat från framställningen av registerbladet till återkallelsebeslutet – ligger den i nivå med en stor mängd ärenden av motsvarande slag. Handläggningstiderna är för långa men arbetet med att komma i balans och minska ärendeköerna från enhetens uppstart 2010 är inte avslutat. Körkortsenheten gör med anledning av detta riktade insatser för att korta handläggningstiderna. Enheten har sedan våren 2011 ett samarbete med Rikspolisstyrelsen i syfte att snabbare fånga upp underrättelser om förare som agerat särskilt trafikfarligt. Dessutom pågår fortlöpande förbättringar av ärendehanteringssystemet. Arbeta pågår också med att effektivisera enhetens arbetssätt och en översyn och uppdatering har gjorts av samtliga enhetens arbetsrutiner.

Transportstyrelsens bedömning

Handläggningen av BB:s körkortsärende har varit bristfällig och Transportstyrelsen beklagar detta. Underrättelsen om det brott BB gjort sig skyldig till har legat hos Transportstyrelsen under lång tid utan att någon åtgärd vidtagits. Detta står inte i överensstämmelse med förvaltningslagens krav på handläggning, eller vad som sägs i körkortslagstiftningen, och är därför otillfredsställande. Arbeta pågår dock med att effektivisera verksamheten och korta handläggningstiderna.

AA bereddes tillfälle att yttra sig över Transportstyrelsens remissvar.

Bedömning

I 7 § förvaltningslagen (1986:223) föreskrivs att ett ärende där någon enskild är part ska handläggas så enkelt, snabbt och billigt som möjligt utan att säkerheten eftersätts. Bestämmelsen har tillkommit både av hänsyn till myndigheterna och till den enskilde. Den som får vänta länge på ett betydelsefullt beslut kan förorsakas otrygghet och lidande, kanske också ekonomiska förluster. När det gäller körkortsingripanden finns en särskild reglering i 5 kap. 2 § körkortsförordningen (1998:980). Regeringen har i den bestämmelsen ålagt Transportstyrelsen att skyndsamt göra en utredning när det finns anledning att anta att en körkorts-innehavare inte uppfyller förutsättningarna för att inneha körkort. Bestämmelsen innebär att Transportstyrelsen ska verkställa utredningen och självfallet också i övrigt handlägga ärendet med förtur. Motivet härtill torde vara att det av trafiksäkerhetsskäl är angeläget att ett ingripande sker snabbt när myndigheterna får en indikation på att körkortshavaren inte längre är lämplig att inneha ett körkort.

Den 6 maj 2010 fick Transportstyrelsen besked om att BB godkänt ett strafföreläggande för rattfylleri. Enligt 5 kap. 3 § körkortslagen (1998:488) skulle hans körkort därför återkallas om det inte fanns synnerliga skäl för en annan bedömning (5 kap. 10 § 2 st. körkortslagen). I stället för att handlägga ärendet skyndsamt dröjde Transportstyrelsen mer än tretton månader, till den 16 juni 2011,

innan man började handlägga ärendet genom att ge BB möjlighet att yttra sig. Efter ytterligare drygt en månad återkallade Transportstyrelsen BB:s körkort.

Transportstyrelsen är i sitt remissvar inne på den omorganisation som skedde den 1 januari 2010, då Transportstyrelsen tog över länsstyrelsernas uppgifter inom körkortsområdet. Jag är väl medveten om att denna omorganisation precis som andra liknande förändringar medförde problem. Men omorganisationen kan under inga förhållanden åberopas som ursäkt för den långsamhet som präglat handläggningen i det nu aktuella fallet. När underrättelsen om det godkända strafföreläggandet kom in den 6 maj 2010 ålåg det transportstyrelsen att skyndsamt påbörja handläggningen genom att ge BB tillfälle att yttra sig. Att vänta med den åtgärden i över ett år strider både mot skyndsambetsregeln i körkortsförordningen och mot de allmänna kraven på handläggning i 7 § förvaltningslagen. Transportstyrelsen har i sitt remissvar vidgått att handläggningen varit bristfällig och jag kan inte annat än instämma i det omdömet. Transportstyrelsen förtjänar allvarlig kritik för sin handläggning.